

Bilaga 1.

Begrepp och definitioner

Läsanvisning

Tabellerna innehåller uppgifter från olika källor. SCB:s befolkningsregister är den viktigaste källan, med totalräknade uppgifter om barn och familjer. I registret finns uppgifter om barnen som individer, om t.ex. flyttningar och dödsfall, men även uppgifter om familjeförhållanden och separationer. För uppgifter om boende och föräldrars sysselsättning och föräldraledighet har uppgifter från olika urvalsundersökningar använts. Uppgifter om inkomsterna i barnens familjer har hämtats dels från SCB:s inkomst- och förmögenhetsregister och dels från en urvalsundersökning. Uppgifter om barnomsorg har hämtats från Skolverkets totalräknade statistik.

I kapitel 1 är det familjerna som är redovisningsenheter. I kapitlen 2-11 är det barn och ungdomar som är redovisningsenheter. I kapitel 10, om ekonomin i barnens familjer, redovisas barnen efter de totala inkomsterna i sina familjer.

Som barn räknar vi 0-17-åringar. Som ungdomar räknar vi 18-21-åringar. Redovisningen gäller riket som helhet. Vissa uppgifter för kommuner och län finns redovisade i kapitel 11.

De allra flesta av tabellerna har en uppdelning efter kön. Undantagen är tabellerna från undersökningarna HEK och AKU, i kapitlen 8 och 10.

De allra flesta av uppgifterna i denna rapport har inte publicerats tidigare. Detta gäller både uppgifter från register och uppgifter från urvalsundersökningar. När det gäller urvalsundersökningarna ULF, AKU och HEK redovisas här uppgifter utifrån barnen som tidigare redovisats utifrån de vuxna.

Teckenförklaring

-
- Kan inte förekomma.
 - .. Uppgift är inte tillgänglig eller alltför osäker för att anges.
 - Inget finns att redovisa (värdet noll).
 - 0 Mindre än hälften av den använda enheten.
-

Så kallade **avrundningsfel** gör att summeringar och procentberäkningar kan tyckas misstämman något.

Exempel 2: I tabell 10.3, översta raden, (gällande barn 0-5 år), anges summan av 54 procent och 31 procent som 86 procent. Det beror på att 54,4 plus 31,4 blir 85,8 och avrundas till 86 procent.

Källhänvisningar

Om inte annat anges tillhör registren SCB. Gäller t.ex. Registret över totalbefolkningen (RTB) och Flergenerationsregistret.

Kommentarer

Tabellerna 10.1-2, 10.4-5, 10.7-8 avser barn 0-17 år. En av redovisningarna i tabellen gäller antal hemmaboende barn 0-21 år i familjen. Ett hemmaboende syskon 18-21 år räknats alltså som ett av barnen i familjen men ingår inte i tabellen.

Förkortningar

f.m.	Folkmängd
inv.	Invånare
kom.	Kommuner
pop.	Population
samb.	Samband

Definition av de begrepp som används i tabellerna

Arbetare och tjänstemän Grupperna arbetare och tjänstemän är definierade enligt Standard för socioekonomisk indelning (SEI). Grunden för indelningen är uppgift om yrke och sysselsättning. Till gruppen arbetare förs personer med yrken som vanligtvis medför organisation inom LO medan övriga anställda förts till gruppen tjänstemän. När barnen delats in efter om de ingår i arbetar- eller i tjänstemannahushåll har hushåll där den ene föräldern är tjänsteman och den andra är arbetare räknats som tjänstemannahushåll. (Socioekonomisk indelning (SEI). Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1982:4. SCB).

Boföräldrar Med boföräldrar menas biologiska föräldrar eller adoptivföräldrar. De kan också vara andra vuxna, som är i föräldrars ställe.

Familjetyp Indelningen av familjer med sammanboende föräldrar efter familjetyp görs efter biologiskt släktskap mellan föräldrarna och barnen i familjen. Med *föräldrar* menas boföräldrar, som är biologiska föräldrar eller adoptivföräldrar. De kan också vara andra vuxna, som är i föräldrars ställe. De olika familjetyperna är *traditionell kärnfamilj* och *ombildad familj*.

Kommun grupper Svenska Kommunförbundets kommungruppsindelning delar in Sveriges 290 kommuner i nio grupper efter strukturella egenskaper som till exempel befolkningsstorlek och näringslivsstruktur.

Knivsta som är ny kommun från och med 1 januari 2003 betecknas som övrig mindre kommun.

Folkmängdsuppgifterna och befolkningstäthet avser förhållandena den 31 december 1997. Tätortsgrad och pendling avser förhållandena 1995. Näringstruktur avser förhållandena 1996.

Storstad

Kommun med en folkmängd som överstiger 200 000 invånare.

Förortskommun

Mer än 50% av nattbefolkningen pendlar till arbetet i någon annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet skall vara en storstad.

Större stad

Kommuner med 50 000-200 000 invånare samt med mindre än 40 % av nattbefolkningen sysselsatta inom industrisektorn.

Medelstor stad

Kommun med 20 000-50 000 invånare, med tätortsgrad över 70 % samt med mindre än 40 % av nattbefolkningen sysselsatta inom industrisektorn.

Glesbygdskommun

Kommun med mindre än 5 invånare per kvadratkilometer och mindre än 20 000 invånare.

Industrikommun

Kommun med mer än 40 % av nattbefolkningen sysselsatta inom industrisektorn och som inte är glesbygdskommun.

Landsbygdskommun

Kommun med mer än 6,4 % av nattbefolkningen sysselsatta inom jord- och skogssektorn, en tätortsgrad under 70 % och som inte är glesbygdskommun.

Övrig större kommun

Övriga kommuner med 15 000-50 000 invånare.

Övrig mindre kommun

Övriga kommuner med mindre än 15 000 invånare.

Ombildade familjer Familjer där ett eller flera hemmaboende barn är biologiskt barn eller adoptivbarn till enbart kvinnan eller enbart mannen, dvs. kvinnan eller mannen har sårbara. I familjen kan även finnas gemensamma barn. Observera att sambofamiljer är inräknade endast om det också finns gemensamma barn. I annat fall räknas familjen som ensam-

stående familj. En utförlig beskrivning av redovisningen av familjer finns i Bilaga 3. "Redovisning av familjer".

Sambor I Sverige registreras inte samboende. När vi presenterar statistik över de svenska familjerna som baseras på folkbokföringen ingår därför bara sambor med gemensamma barn. Sambor utan gemensamma barn redovisas som ensamstående. I några tabeller finns ändå sambofamiljer med "*Endast mannens barn*", "*Endast kvinnans barn*" och "*Kvinnans barn och mannens barn*". Dessa sambopar har gemensamma barn som inte längre bor med föräldrarna. En utförlig beskrivning av redovisningen av familjer finns i Bilaga 3. "Redovisning av familjer".

Styvförälder Person som sammanbor med barnet och med barnets biologiska förälder/adoptivförälder.

Traditionella kärnfamiljer Familjer vars samtliga hemmaboende barn är parets gemensamma biologiska barn eller adoptivbarn.

Utländsk och svensk bakgrund Indelning av individer efter utländsk och svensk bakgrund bygger på det egna och föräldrarnas födelseland. Till de med utländsk bakgrund räknas personer födda utomlands och de födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar. De födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige har svensk bakgrund.

Även familjer kan delas in efter utländsk och svensk bakgrund. Då räknas endast de vuxna i familjen. Då en eller båda vuxna har svensk bakgrund har familjen svensk bakgrund och om alla vuxna har utländsk bakgrund har familjen utländsk bakgrund. (Personer med utländsk bakgrund, Riktlinjer för redovisning i statistiken. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 2002:3. SCB)

I våra tabeller är familjer inte indelade efter föräldrarnas bakgrund utan föräldrarnas födelseland. Familjer med utländsk bakgrund blir fler än de där båda föräldrarna är födda utomlands.
